

Jaworzno
źródło energii

WYBÓR ZAWODU

Poradnik dla rodziców absolwentów
szkół podstawowych

2020

UMIEJĘTNOŚCI I PREDYSPOZYCJE ZAWODOWE A WYBÓR ZAWODU.

PORADNIK DLA RODZICÓW UCZNIÓW KLAS VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH.

Jednym z zadań doradcy zawodowego jest wsparcie swoich uczniów przy dokonaniu wyboru dalszej drogi kształcenia, w tym szczególnie wyboru zawodu. Jest to niewątpliwie jeden z ważniejszych wyborów w życiu człowieka. Trzeba wybiec myślą daleko naprzód i postanowić, co się chce dalej w życiu robić, kim zostać, a w najbliższej perspektywie - do jakiej pójść szkoły. Decyzja ta jest niełatwa i dlatego powinna być przemyślana i oparta na solidnym fundamencie. Niestety problem wyboru utrudnia fakt, iż dzieci bardzo często ulegają różnym złudzeniom lub sugestiom. Także i rodzice bardzo często kierują swoje dzieci do szkół, które sami ukończyli, ponieważ znają dany zawód lub branżę i chcą przekazać swoje doświadczenie zawodowe. Z rozmów z młodzieżą można też odnieść wrażenie, że rodzice czasami sugerują konkretną placówkę i zawód realizując w ten sposób swoje niespełnione marzenia. Rodzi się pytanie: Czy taka postawa jest słuszna? Trudno stwierdzić jednoznacznie. Na pewno każdy rodzic kocha swoje dziecko i postawa ta wynika z troski o przyszłość młodego człowieka. Jeśli rodzic chce naprawdę pomóc, to musi wziąć pod uwagę kilka ważnych cech dziecka:

- stan zdrowia,
- predyspozycje psychofizyczne,
- zainteresowania,
- uzdolnienia,
- osiągnięcia w nauce (w szczególności z przedmiotów kierunkowych, ważnych dla wyuczenia się zawodu).

W rozmowie z dzieckiem na temat wyboru szkoły, zawodu należy wspólnie odpowiedzieć na ważne pytania (nazwałabym je pytaniami kluczowymi):

1. Czy uczeń posiada uzdolnienia do nauki w wybranym zawodzie?

2. Czy uczeń odpowiada wymaganym warunkom zdrowotnym i psychofizycznym?
3. Czy uczeń osiąga sukcesy w nauce przedmiotów uznanych w danym typie szkoły za kierunkowe?
4. Ile i jakie egzaminy trzeba zdać, by zdobyć kwalifikacje zawodowe?
5. Czy uczeń spotyka się z doradcą zawodowym w swojej szkole w celu zbadania predyspozycji zawodowych?

Najważniejszym elementem wstępnym, którego spełnienie daje szansę na osiągnięcie sukcesu w przygotowaniu do wykonywania zawodu jest ocena predyspozycji i wykluczenie przeciwwskazań do wykonywania zawodu. Uczciwe podejście do obu zagadnień pozwala na uniknięcie nieprawidłowego wyboru ścieżki kształcenia i w konsekwencji rozczarowania spowodowanego utratą wielu cennych lat poświęconych na zdobycie kwalifikacji w źle wybranym zawodzie.

Zagadnienie kwalifikacji zdrowotnych do wykonywania zawodu jest tematem niezwykle ważnym na każdym etapie rozwoju zawodowego człowieka. Począwszy od pierwszych decyzji wyboru zawodu, poprzez wybranie drogi kształcenia, aż po dokonanie wyboru stanowiska i miejsca pracy – wszędzie czynnikiem bardzo istotnym, który powinien być brany pod uwagę, jest stan zdrowia. W opisie przeciwwskazań do wykonywania zawodu dużą trudnością jest określenie konkretnych „reprezentatywnych” stanowisk pracy, gdyż to właśnie ich analiza stanowi z reguły podstawę do dalszych wniosków. Nie stanowi to problemu w zawodach jednorodnych (o małej ilości różnych stanowisk pracy) jak np. monter elektronik. Natomiast w zawodach zróżnicowanych (np. technik budownictwa, technik mechanik, technik informatyk) różnorodność możliwych stanowisk pracy często wręcz uniemożliwia podanie jednego zestawu przeciwwskazań. Uczeń z silną cukrzycą po skończeniu technikum budowlanego może przecież pracować w branży np. jako kosztorysant lub projektant w biurze projektowym. Ocena

kwalifikacji zdrowotnych i ocena przeciwwskazań jest zatem względna, płynna i czasem subiektywna. Należy jednak pamiętać, że ostateczną decyzję o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kształcenia w zawodzie podejmuje zawsze lekarz medycyny pracy.

Sprawą bardzo ważną jest także odpowiednie techniczne przygotowanie się placówek, szczególnie tych kształcących w zawodzie, do przyjęcia uczniów z różnymi dysfunkcjami na przykład: niedosłuch, niedowład kończyn dolnych w mniejszym lub większym stopniu. W nauce większości zawodów nie jest wymagane specjalne przygotowanie stanowiska pracy dla takich uczniów. Istnieją jednak zawody, w których młodzież z dysfunkcjami może się kształcić pod warunkiem odpowiedniego przygotowania stanowiska pracy dostosowanego do potrzeb ucznia wynikających bezpośrednio z rodzaju i specyfiki dysfunkcji. Placówką, która opracowała ramowe wytyczne dotyczące zaprojektowania stanowisk pracy dla uczniów o specyficznych potrzebach i zadbała o przystosowanie techniczne tych stanowisk dla osób niepełnosprawnych jest Centrum Kształcenia Zawodowego w Jaworznie. Placówka ta przygotowuje uczniów szkół zawodowych: branżowych i technicznych do potwierdzania kwalifikacji zawodowych w części praktycznej w zawodach: mechanik – monter maszyn i urządzeń, ślusarz, mechanik pojazdów samochodowych, technik mechanik, technik pojazdów samochodowych, murarz – tynkarz, monter konstrukcji budowlanych, betoniarz – zbrojarz, technik budownictwa, elektromechanik, elektryk, technik elektryk, fryzjer, technik usług fryzjerskich, monter elektronik, technik elektronik. Centrum Kształcenia Zawodowego to jednostka zajmująca się nie tylko nauczaniem uczniów, ale jednocześnie jest ośrodkiem egzaminacyjnym.

Poradnik zawiera opis przeciwwskazań zdrowotnych oraz szczególnych predyspozycji zawodowych wymaganych bądź mile widzianych w zawodach, których zdobycie jest możliwe dzięki kształceniu się we wszystkich szkołach ponadgimnazjalnych naszego miasta. Wśród wymienianych predyspozycji wiele z nich można nabyć i wyćwiczyć w trakcie teoretycznego

i praktycznego procesu kształcenia. W publikacji znajdują się opisy zawodów, które są ujęte w planach naborowych na kolejny rok szkolny.

W ten sposób rok rocznie wachlarz opisywanych zawodów będzie rozbudowywany. Mam nadzieję, że publikacja okaże się pomocna przy dokonywaniu wyboru dalszej drogi kształcenia i ścieżki rozwoju zawodowego.

Życzę trafnych wyborów edukacyjnych i zawodowych!

aktualizacja poradnika: Monika Durczyńska

doradca zawodowy
Centrum Kształcenia Zawodowego w Jaworznie

SZKOŁY BRANŻOWE I STOPNIA

Lp.	Zawód	Numer strony poradnika, na której znajduje się opis predyspozycji
1.	Elektromechanik pojazdów samochodowych	7
2.	Fryzjer	7
3.	Kierowca mechanik	7
4.	Magazynier logistyk	8
5.	Mechanik pojazdów samochodowych	8
6.	Mechanik- monter maszyn i urządzeń	8
7.	Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	9
8.	Murarz – tynkarz	10
9.	Pracownik pomocniczy gastronomii	10
10.	Sprzedawca	10
11.	Ślusarz	11

SZKOŁY TECHNICZNE

12.	Technik automatyk	11
13.	Technik budownictwa	11
14.	Technik ekonomista	11
15.	Technik elektryk	12
16.	Technik fotografii i multimediiów	12
17.	Technik grafiki i poligrafii cyfrowej	13
18.	Technik górnictwa podziemnego	13,
19.	Technik handlowiec	13
20.	Technik hotelarstwa	14
21.	Technik informatyk	14
22.	Technik logistyk	14
23.	Technik mechanik	15
24.	Technik mechatronik	15
25.	Technik organizacji turystyki	15
26.	Technik pojazdów samochodowych	16
27.	Technik programista	16
28.	Technik reklamy	16
29.	Technik transportu kolejowego	16
30.	Technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej	17
31.	Technik usług fryzjerskich	17
32.	Technik żywienia i usług gastronomicznych	17

Lp.	ZAWÓD	PREDYSPOZYCJE DO WYKONYWANIA ZAWODU	PRECIWWSKAZANIA ZDROWOTNE DO WYKONYWANIA ZAWODU
1.	Elektromechanik pojazdów samochodowych	• zamięłowania i uzdolnienia techniczne, • uzdolnienia manualne, • sprawności sensomotoryczne, obejmujące ostrość wzroku, rozróżnianie barw, koordynacje wzrokowo – ruchową, spostrzegawczość, • koncentracja i podzielność uwagi, • zdolność logicznego rozumowania • umiejętność pracy w monotonicznych warunkach, • sprawność fizyczna, • sprawność manualna, • brak poważnych wad wzroku – dopuszcza się korygowanie wad okularami, • brak wad wymowy, • cierpliwość, • uprzejmy stosunek do ludzi.	• wady nie nadające się skorygować szklami optycznymi, • brak widzenia obuocznego, • daltonizm, zaburzenia adaptacji wzroku do ciemności, • choroby narządu słuchu uniemożliwiające kontrolę słuchową pracy pojazdów, • obniżona sprawność ruchowa kończyn górnych i dolnych, • skłonność do uczuleń, • przewlekłe schorzenia układu oddechowego, • zaburzenia równowagi i świadomości, • zaburzenia psychiczne, • epilepsja i inne stany chorobowe przebiegające z utratą świadomości.
2.	Fryzjer	• spostrzegawczość i podzielność uwagi, • zdolność do szybkiego podejmowania właściwej decyzji, • wrażliwość estetyczna, • precyzyjność, poczucie odpowiedzialności przy realizacji zadań zawodowych, • kultura osobista, • gotowość do samokształcenia (podnoszenia kwalifikacji zawodowych), • wzrost powyżej 150 cm, • wytrzymałość fizyczna nóg, rąk i pleców.	• mała sprawność ruchowa dłoni i palców, • chore serce, płuca i górne drogi oddechowe, • choroby skórne, skłonności do alergii utrudniających wykonywanie zawodu, • zaburzone wyczucie ciepła i zimna, • nieprawidłowe widzenie obuoczne, • nieprawidłowe rozróżnianie barw.
3.	Kierowca mechanik	• Sprawności sensomotoryczne: ostrość widzenia, rozróżnianie barw, widzenie stereoskopowe umożliwiające ocenę odległości, dobre widzenie o zmroku, • koordynacja wzrokowo – ruchowa, • dobry słuch, • rozróżnianie wysokości i natężenia dźwięków, • brak zaburzeń zmysłu równowagi, powonienia i zmysłu dotyku,	• cukrzyca, • padaczka, • daltonizm, • wady wzroku niepoddające się korekcie przy pomocy szkieł optycznych, • wady słuchu, • choroby układu krążenia, • choroby ograniczające sprawność ruchową kończyn,

		• refleks, • spostrzegawczość, • koncentracja i podzielność uwagi, • umiejętność pracy w warunkach monotonnych, • wytrzymałość na długotrwałą koncentrację, • odporność emocjonalna, • samokontrola, • wytrwałość, • cierpliwość, • odpowiedzialność.	• przewlekłe choroby układu oddechowego, • przewlekłe choroby skóry rąk, • silne uczulenie na produkty ropopochodne oraz płyny syntetyczne stosowane w technice.
4.	Magazynier logistyk	• dobry stan zdrowia, • siła i duża wytrzymałość fizyczna, • dokładność i skrupulatność, • dobra organizacja pracy, • podzielność uwagi, • umiejętność współpracy, • komunikatywność.	• znaczne zaburzenia narządu ruchu, • niska wydolność fizyczna, • choroby kręgosłupa, • słaby wzrok i słuch, • niska odporność fizyczna i psychiczna.
5.	Mechanik pojazdów samochodowych	• posiadanie zamiłowań technicznych, • a ponadto sprawności manualnej, • zainteresowania techniczne, • koordynacja zmysłowo-ruchowa, • wyobraźnia przestrzenna, • podzielność uwagi, • szybka orientacja i spostrzegawczość, • zdolność koncentrowania uwagi, • odporność na warunki środowiska pracy.	• wady wzroku nie dające się skorygować szklami optycznymi, • brak widzenia obuocznego, • daltonizm, • zaburzenia adaptacji wzroku do ciemności, • choroby narządu słuchu uniemożliwiające kontrolę słuchową pracy pojazdów samochodowych, • obniżona sprawność ruchowa kończyn górnych i dolnych, • skłonność skóry do uczuleń, • zaburzenia dużego stopnia układu oddechowego, krążeniowego, nerwowego, • zaburzenia niewielkiego i dużego stopnia układu mięśniowego, kostno – stawowego, • zaburzenia równowagi i świadomości, • zaburzenia psychiczne, • epilepsja i inne stany chorobowe przebiegające z utratą przytomności, • lekkie i umiarkowane upośledzenie umysłowe.
6.	Mechanik - monter maszyn i urządzeń	• posiadanie zamiłowań i uzdolnień technicznych, • a ponadto uzdolnień manualnych, • posiadanie koordynacji	• zaburzenia równowagi i świadomości, • zmiany anatomiczne i czynnościowe

		sensomotorycznej, wyobraźni przestrzennej, • podzielnosc uwagi, • wysoki poziom spostrzegawczosci, • zdolnosc koncentracji uwagi, • szybka orientacja i spostrzegawczosc, • wytrwalosc, cierpliwosc, sumiennosc, • zamiłowanie do dokladnej pracy i porzadku, • odpornosc na warunki srodowiska pracy, • koordynacja zmyslowo-ruchowa.	ograniczajace sprawnosc rak i palcow, kręgosłupa, układu mięśniowego, obręczy barkowej, • znaczny stopien zaburzenia ruchliwosci w stawach biodrowych, kolanowych i skokowych, • wady wzroku duzego stopni niepoddajace sie korekcji, • brak widzenia obuocznego, • daltonizm, • zaburzenia adaptacji wzroku do ciemnosci, • uszkodzenia narzadu sluchu uniemozliwiajace kontrole sluchowa pracy maszyny, • przewlekłe schorzenia układy oddechowego, • zaburzenia czucia, sklonnosc skóry do uczuleń.
7.	Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	• odpowiedzialnosc i zdyscyplinowanie, • dokladnosc przy wykonywaniu zadania, • wyczucie proporcji, estetyki i piekna, • zręcnosc palców i rąk, • dobra koordynacja wzrokowo – ruchowa, • wyobraźnia przestrzenna, • zainteresowania i uzdolnienia techniczne, • samodzielnosc w podejmowaniu decyzji, • zmysł równowagi, • brak lęku wysokości, • umiejtnosc pracy w zespole, • komunikatywnosc.	• przewlekłe schorzenia układu krążenia i układu sercowo-naczyniowego, nadciśnienie tętnicze, • przewlekłe choroby układu oddechowego - schorzenia oskrzeli, dychawica oskrzelowa, przewlekłe choroby krtani, • cukrzyca, • wady wzroku i schorzenia oczu upośledzajace ostrość wzroku oraz ograniczajace pole widzenia - oczopląs, brak widzenia obuocznego, zaburzenia stereoskopii (dopuszczalna jest nadwzrocznosc malego stopnia nie wymagajaca korekcji), • znacznego stopnia upośledzenie sluchu i przewlekłe stany zapalne uszu, • choroby centralnego i obwodowego układu nerwowego - padaczka, niedowłady kończyn, • choroby psychiczne; • zaburzenia równowagi

			- i skłonności do omdleń, • lęk wysokości, • upośledzenie układu ruchu - ograniczenie sprawności dużych stawów, stany po amputacji kończyn, duże skrzywienie kręgosłupa, znaczne płaskostopie, dyskopia, choroby reumatoidalne.
8.	Murarz – tynkarz	• zdolności manualne, • wyobraźnia przestrzenna, • zmysł estetyczny, • dokładność i cierpliwość, • umiejętność pracy zespołowej i podporządkowanie się poleceniom, • sprawność kończyn górnych i dolnych, • koordynacja wzrokowo - ruchowa.	• problemy zdrowotne z układem krążenia i oddechowym, • lęk wysokości, • lęk przestrzeni, • epilepsja, • zaburzenia równowagi, • zawroty głowy, • zaburzenia układu kostno - stawowego.
9.	Pracownik pomocniczy gastronomii	• koordynacja wzrokowo – ruchowa, • wytrzymałość fizyczna, • percepcja kształtów, • spostrzegawczość, • dokładność, • umiejętność przechodzenia od jednej czynności do innej, • podzielność i koncentracja uwagi, • szybkie tempo pracy i refleks, • umiejętność podporządkowania się przełożonym, • odpowiedzialność, • komunikatywność	• słaba budowa ciała i niska wydolność fizyczna, • duże wady wzroku niepoddające się korekcji szklami optycznymi, • zaburzenia widzenia barw, • zaburzenia równowagi, omdlenia, • zawroty głowy, • choroby układów: mięśniowego, kostno – stawowego, nerwowego, krążenia, moczowego, • ograniczenia sprawności ruchowej kończyn, • wady serca, • choroby nerek, skóry rak, • reumatyzm, • nosicielstwo chorób zakaźnych, • zaburzenia psychiczne, • zaburzenia zmysłu smaku, węchu i dotyku.
10.	Sprzedawca	• uczciwość, spostrzegawczość, komunikatywność, obowiązkowość, • poczucie estetyki, kultura osobista, • zrównoważenie emocjonalne, • umiejętność pracy w zespole, • dobry ogólny stan zdrowia, • dobra prezencja, • spokojny głos i wyraźny sposób mówienia, • spostrzegawczość, • akceptowanie usługowego	• słaba sprawność ruchowa i wytrzymałość fizyczna, • niezrównoważenie emocjonalne, • słaba pamięć, • nosicielstwo chorób zakaźnych, • choroby skóry rąk.

		charakteru pracy oraz chęć służenia pomocą nabywcy, • ogólna inteligencja, poczucie estetyki.	
11.	Ślusarz	• zamiłowanie i uzdolnienia techniczne, manualne, • zainteresowania techniczne, • wyobraźnia przestrzenna, • zdolność koncentracji uwagi, • podzielność uwagi, • szybkie reagowanie na bodźce zewnętrzne, • samodzielność w działaniu, • wytrwałość i cierpliwość w realizacji powierzonego dzieła, • zamiłowanie do dokładnej pracy i porządku, • koordynacja zmysłowo - ruchowa.	• zaburzenia równowagi i świadomości, • zaburzenia psychiczne, • sprawność fizyczna poniżej przeciętnej, • wady wzroku niepoddające się korekcji, • brak widzenia obuocznego, • żylaki kończyn dolnych, • zmiany anatomiczne i czynnościowe ograniczające sprawność rąk i palców.
12.	Technik automatyk	• skrupulatność, • cierpliwość, • pomysłowość, • kreatywność, • zainteresowania techniczne, • łatwość wykonywania rysunku technicznego, • dobra koordynacja wzrokowo – ruchowa, • percepcja kształtów, • koncentracja uwagi, • wyobraźnia przestrzenna.	• nie skorygowane szklami wady wzroku, • brak widzenia obuocznego, • znaczne zaburzenia widzenia barw, • niedosłuch, • choroby skóry rąk, • schorzenia narządu ruchu (ograniczenia sprawności ruchowej rąk), • omdlenia, zaburzenia równowagi, zawroty głowy, • zaburzenia psychiczne.
13.	Technik budownictwa	• dokładność, cierpliwość oraz wyobraźnia przestrzenna podczas sporządzania i odczytywania rysunków i projektów, • zdolności techniczno-matematyczne przy opracowywaniu dokumentacji technicznej, • kreatywność oraz zdolności do koncepcyjnego myślenia, • poczucie estetyki • chęć do ciągłego podnoszenia kwalifikacji zawodowych, • opanowanie i rozważa.	• ogólny słaby stan zdrowia, • brak odporności na niekorzystne warunki atmosferyczne, • zaburzenia równowagi, napady drgawkowe • choroby serca, • skrzywienie kręgosłupa i płaskostopie.
14.	Technik ekonomista	• prawidłowa koordynacja wzrokowo – ruchowa, • umiejętność koncentracji i podzielności uwagi, • pamięć wzrokowa, • dokładność, • elastyczność tempa pracy, • umiejętność samokontroli, • spostrzegawczość,	• zaburzenia znacznego stopnia w obrębie narządów wzroku, słuch, układu nerwowego, oddechowego i zmysłu równowagi, • znaczne ograniczenia sprawności ruchowej kończyn, zwłaszcza

		• dobra pamięć, • umiejętność łatwego wypowiedziania się zarówno w mowie jak i piśmie, • uporządkowanie, • komunikatywność, • przestrzeganie norm i przepisów prawnych w trakcie realizacji zadań, • uzdolnienia organizacyjne i administracyjne, • zainteresowanie takimi dziedzinami jak: ekonomia, prawo, informatyka.	• górnych, • wady wymowy, • zaburzenia psychiczne, • uzależnienia.
15.	Technik elektryk	• duża zręczność palców i sprawność rąk, • odpowiedzialność i dokładność, • zainteresowania matematyczne i fizyczne, • zainteresowania techniczne, • koordynacja sensomotoryczna, • podzielność uwagi, • wysoki poziom spostrzegawczości oraz wyobraźnia przestrzenna, • umiejętność pracy w zespole, • zdolność przewidywania konsekwencji własnych działań i decyzji.	• wady wzroku nie dające się skorygować szklami optycznymi, • znaczny stopień zaburzenia ruchu, • przewlekłe schorzenia układu oddechowego, • zaburzenia zmysłu węchu, • skłonności skóry do uczuleń i pocenia, • cukrzyca, • omdlenia, • epilepsja i inne stany chorobowe przebiegające z utratą przytomności, • daltonizm, • choroby układu krwiotwórczego i krwionośnego (z uwagi na stały kontakt z urządzeniami pod napięciem).
16.	Technik fotografii i multimedii	• dobra ostrość wzroku i prawidłowe rozróżnianie barw, • techniczne i manualne, • dobra umiejętność obsługi komputera, • dokładność, • cierpliwość, • systematyczność, • dokładność, • dobra sprawność fizyczna, • gotowość samokształcenia (podnoszenia kwalifikacji zawodowych, nauka języków obcych).	• skłonność do uczuleń skórnych oraz dróg oddechowych, • brak widzenia obuocznego, • daltonizm, • choroby układu oddechowego i nerwowego, • kalectwo uniemożliwiające wykonanie czynności manipulacyjnych, • zaburzenia równowagi i orientacji związane z przebywaniem w pomieszczeniach zamkniętych i zaciemnionych.

17.	Technik grafiki i poligrafii cyfrowej	• koordynacja wzrokowo-ruchowa, • świadomość konieczności ustawicznego samokształcenia, • koncentracja i podzielność uwagi, • spostrzegawczość, • systematyczność, cierpliwość, dokładność, • poczucie estetyki, • przestrzeganie dyscypliny i porządku w miejscu pracy, • umiejętność współpracy w zespole, • zainteresowania techniczne, artystyczne.	• wady wzroku nie poddające się korekcji, • wzmożona pobudliwość ruchowa, • zaburzenie świadomości, • potliwość rąk, • przewlekłe choroby skóry dłoni, • brak widzenia obuocznego.
18.	Technik górnictwa podziemnego	• rozwinięta wyobraźnia przestrzenna, • szybka orientacja i spostrzegawczość, • zdyscyplinowanie i rozwaga, • szybka reakcja na bodźce zewnętrzne, • zdolność koncentracji i duża podzielność uwagi, • opanowanie, • szybkość podejmowania decyzji i działań, • umiejętność pracy w zespole, • umiejętność kierowania zespołem, • odporność psychofizyczna na trudne warunki środowiska pracy, • bardzo dobry stan zdrowia potwierdzony badaniami specjalistycznymi.	• słaby wzrok i słuch oraz słaba sprawność ruchowa, • zaburzenia równowagi i orientacji związane z przebywaniem w pomieszczeniach zamkniętych i zaciemnionych, • klaustrofobia, • choroby serca i układu krążenia, • astma, • reumatyzm.
19.	Technik handlowiec	• duża aktywność i ekspresja werbalna, • wysokie poczucie odpowiedzialności i uczciwości, • umiejętność podejmowania inicjatyw, • przestrzeganie norm i przepisów prawnych związanych z realizacją zadań, • spostrzegawczość, • wysoka kultura osobista, • dobra prezencja, • duża wrażliwość estetyczna, • komunikatywność, • uzdolnienia organizacyjne i administracyjne, • zainteresowanie takimi dziedzinami jak: ekonomia, • uzdolnienia w zakresie administrowania, organizacji, podejmowania działań marketingowych i mediacyjnych.	• zaburzenia znacznego stopnia w obrębie narządów wzroku w tym widzenia barw, słuchu – utrudniające kontakt z otoczeniem, • zaburzenia pracy układu nerwowego, oddechowego, krążenia, zmysłu równowagi, • zaburzenia i ograniczenia sprawności ruchowej kończyn, • wady wymowy, • zaburzenia psychiczne, uzależnienia.

20.	Technik hotelarstwa	• ekspresja werbalna, • dobra podzielność uwagi, pamięć wzrokowa i spostrzegawczość, • umiejętność podejmowania inicjatyw, • łatwość wypowiadania się i komunikatywność, • szybki refleks, • życzliwy stosunek do otoczenia, dyskrecja, • wysoka kultura osobista i dobra prezencja, • odporność emocjonalna, • zainteresowania: ekonomiczne, prawne, administracyjne, kulturoznawcze, • umiejętności: organizacyjne, negocjacyjne, marketingowe, • uzdolnienia językowe.	• niska wydolność fizyczna i słaba kondycja, • wady wzroku nieskorygowane szklami optycznymi, w tym nierozróżnianie barw, • zaburzenia równowagi, omdlenia, zawroty głowy, • choroby układu ruchu, kostno-stawowego, nerwowego, • cukrzyca, • niedosłuch, • schorzenia dermatologiczne w obrębie skóry rąk i alergie, • nieustabilizowane wady i choroby układu krążenia, • zaburzenia psychiczne, uzależnienia, wady wymowy.
21.	Technik informatyk	• zainteresowania elektroniką i techniką komputerową, • zdolności do nauk ścisłych, • dobra sprawność manualna, • spostrzegawczość, • zdolność przewidywania skutków decyzji, • dokładność i systematyczność, • jasne i precyzyjne formułowanie myśli, • dobra koncentracja uwagi, • chęć ciągłego rozwoju i samokształcenia, • podatność na innowacje.	• wady wzroku nie poddające się korekcji, • wzmożona pobudliwość ruchowa, • zaburzenie równowagi i świadomości, • potliwość rąk, • przewlekłe choroby skóry dłoni, • brak widzenia obuocznego, • możliwe jest zatrudnienie osób niepełnosprawnych, poruszających się na wózkach inwalidzkich na niektórych stanowiskach pracy przy czym stanowiska te muszą być odpowiednio wyposażone i przystosowane.
22.	Technik logistyk	• koordynacja wzrokowo- ruchowa, • percepcja kształtów, • koncentracja i podzielność uwagi, • spostrzegawczość, refleks, • odporność na długotrwałe zmęczenie, • inicjatywa, • komunikatywność, • zainteresowania ekonomiczne i rachunkowe, • uzdolnienia w zakresie organizacji i negocjacji.	• wady wzroku nieskoordynowane szklami, brak widzenia obuocznego, • zaburzenia widzenia barw, • choroby uszu, niedosłuch, utrudniający kontakt z otoczeniem, • zaburzenia układu oddechowego, krążenia, kostno-stawowego, mięśniowego i ruchu,

			• zaburzenia równowagi, • wady serca, • choroby psychiczne, uzależnienia, cukrzyca.
23.	Technik mechanik	• dokładność, systematyczność i rzetelność wykonania zadania, • spostrzegawczość, • umiejętność szybkiego przestawiania się z jednej czynności na drugą, • zainteresowania techniczne, • duża zdolność manualna rąk, • zdolność koncentracji i duża podzielność uwagi.	• słaby wzrok, • słabo rozwinięty zmysł dotyku, • skłonność do uczuleń na smary, paliwa i płyny techniczne, • choroby kręgosłupa, reumatyzm, • zaburzenia równowagi.
24.	Technik mechatronik	• dobra koordynacja wzrokowo-ruchowa, • percepcja kształtów, • koncentracja uwagi, • dokładność, spostrzegawczość, • zdolności manipulacyjne, • uzdolnienia planimetryczne, • zainteresowania techniczne i informatyczne.	• nie skorygowane szklami wady wzroku, • brak widzenia obuocznego, • zaburzenia widzenia barw, • choroby oczu, • niedosłuch, • choroby skóry rąk, • wzmożona potliwość rąk, • schorzenia narządu ruchu, • ograniczenie sprawności rąk.
25.	Technik organizacji turystyki	• ekspresja werbalna, • dobra podzielność uwagi, pamięć wzrokowa i spostrzegawczość, • umiejętność podejmowania inicjatyw i operatywność, • łatwość wypowiadania się i komunikatywność, • szybki refleks, • życzliwy stosunek do otoczenia, dyskrecja, • wysoka kultura osobista i dobra prezencja, • odporność emocjonalna, • wysokie poczucie odpowiedzialności, • zainteresowania: krajoznawcze, kulturoznawcze, administracyjne, • umiejętności: organizacyjne, negocjacyjne, pracy zespołowej, • uzdolnienia językowe.	• niska wydolność fizyczna i słaba kondycja, • lęk przestrzeni i wysokości, • wady wzroku nieskorygowane szklami optycznym, • brak widzenia obuocznego i zaburzenia widzenia barw, • zaburzenia równowagi, omdlenia, zawroty głowy, • choroby układu ruchu, kostno-stawowego, nerwowego, • cukrzyca, • niedosłuch, choroby narządu słuchu, • schorzenia dermatologiczne w obrębie skóry rąk i alergie, • nieustabilizowane wady i choroby układu krążenia, • zaburzenia psychiczne, uzależnienia, wady wymowy.

26.	Technik pojazdów samochodowych	• posiadanie zamiłowań i uzdolnień technicznych, a ponadto uzdolnień manualnych, • zainteresowania techniczne, • koordynacja zmysłowo-ruchowa, wyobraźnia przestrzenna, • podzielność uwagi, • szybka orientacja i spostrzegawczość, • zdolność koncentrowania uwagi, • odporność na warunki środowiska pracy.	• brak widzenia obuocznego, • zaburzenia równowagi i świadomości, • choroby narządu słuchu, • choroby skóry, • nieprawidłowe widzenie barw, • przewlekłe choroby układu oddechowego i układu krążenia, • alergie na paliwa, smary, lakiery, płyny techniczne, • mała wytrzymałość fizyczna, • uzależnienia.
27.	Technik programista	• umiejętność analitycznego myślenia, • kreatywność, • koncentracja, • wyobraźnia, • dobra pamięć, • spostrzegawczość, • dokładność, • zdolność szybkiego uczenia się, • chęć poznawania nowych technologii IT.	• wada wzroku, której nie da się skorygować okularami.
28.	Technik reklamy	• umiejętność przechodzenia z jednej czynności do innej i szybkie tempo pracy, • wyobraźnia twórcza, • percepcja kształtu, • wrażliwość estetyczna, • kreatywność i abstrakcyjność myślenia, • łatwość i jasność wypowiedzania się w mowie i piśmie, • samodzielność, cierpliwość, • zainteresowania takimi dziedzinami jak: socjologia, psychologia, ekonomia, • umiejętności organizacyjne, marketingowe, • uzdolnienia plastyczne i językowe.	• wady wzroku niepoddające się skorygować szklami optycznymi, • daltonizm • brak odporności a stres, • słaba sprawność ruchowa, • nadpobudliwość, • omdlenia, zaburzenia równowagi i zawroty głowy, • zaburzenia psychiczne, • znaczne wady wymowy, • niewyrównywane wady serca, • choroby układów: oddechowego, kostno stawowego, ruchu (zaburzenia sprawności rąk i palców), nerwowego.
29.	Technik transportu kolejowego	• bardzo dobry stan zdrowia, • odporność fizyczna i psychiczna, • zrównoważenie emocjonalne, • zdolność koncentracji, • cierpliwość, • rozwaga i opanowanie, • odpowiedzialność, • obowiązkowość.	• schorzenia ograniczające sprawność fizyczną, • wady wzroku, słuchu, • wady postawy, • zaburzenia o charakterze psychicznym.

30.	Technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej	• zdolności manualne i techniczne, • ogólna sprawność fizyczna, • wytrzymałość na długotrwały stres i wysiłek, • dobry wzrok, koordynacja wzrokowo – ruchowa, • sprawność układu kostno – stawowego i mięśniowego, • odporność na zmienne warunki atmosferyczne, • umiejętność koncentracji, • dokładność, • spostrzegawczość, a przy tym podzielność uwagi, • komunikatywność.	• wszystkie choroby ograniczające sprawność ruchową, • choroby układu kostno – stawowego, • choroby układu oddechowego, • nadmierna potliwość rąk, • zaburzenia równowagi.
31.	Technik usług fryzjerskich	• koordynacja wzrokowo-ruchowa, • percepcja kształtów, • wytrzymałość fizyczna, • zręczność i szybkie tempo ruchów, refleks, • koncentracja i podzielność uwagi, • spostrzegawczość, • zamiłowanie do porządku na stanowisku pracy, • dbałość o higienę, • życzliwość, uprzejmość, kultura osobista, komunikatywność, jasność, łatwość wypowiedzenia się, • zdolność do ciągłego uczenia się i podnoszenia kwalifikacji • zainteresowanie fryzjerskimi trendami mody i przemysłu kosmetycznego, • zdolności manualne i manipulacyjne, • zdolności twórcze i projektowania, • umiejętności administracyjne, organizacyjne i marketingowe • wzrost powyżej 150 cm.	• niski wzrost, • słaba budowa ciała i niska wydolność fizyczna, • nieskorygowane szklami wady wzroku, • zaburzenia widzenia barw, • choroby uszu, niedosłuch, • zaburzenia równowagi, zawroty głowy i omdlenia, • choroby układów: nerwowego, krążenia (wady serca, żylaki kończyn dolnych), oddechowego, kostno – stawowego, mięśniowego, ruchu (zaburzenia sprawności kończyn, zwłaszcza rąk i palców, płaskostopie), • cukrzyca, • alergie na odczynniki chemiczne, • choroby skóry rąk, • nadmierna potliwość rąk, • nosicielstwo chorób zakaźnych, • zaburzenia zmysłu dotyku, zaburzenia psychiki, uzależnienia i wady wymowy.
32.	Technik żywienia i usług gastronomicznych	• dobra koordynacja wzrokowo-ruchowa i refleks, • koncentracja i podzielności uwagi, • systematyczność, • spostrzegawczość, • poczucie odpowiedzialności za stan zdrowia konsumentów i bezpieczeństwa pracowników, • wrażliwość estetyczna i smakowa.	• nosicielstwo chorób zakaźnych, • zmiany chorobowe skóry rąk, alergie, • niska wydolność fizyczna, • zaburzenia zmysłu smaku, powonienia i dotyku, • choroby układu krążenia, żylaki.